

EUROPEES PARLEMENT

2004

2009

Zittingsdocument

10.11.2004

B6-0162/2004

ONTWERPRESOLUTIE

naar aanleiding van verklaringen van de Raad en de Commissie
ingediend overeenkomstig artikel 103, lid 2 van het Reglement
door Jan Marinus Wiersma

namens de Commissie buitenlandse zaken

over de militaire operatie "ALTHEA" van de Europese Unie in Bosnië en
Herzegovina

Resolutie van het Europees Parlement over de militaire operatie "ALTHEA" van de Europese Unie in Bosnië en Herzegovina

Het Europees Parlement,

- gezien Gemeenschappelijk Optreden 2004/570/GBVB van de Raad van 12 juli 2004 inzake de militaire operatie van de Europese Unie in Bosnië en Herzegovina¹,
 - gelet op artikel 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 10 april 2002 over het Europees Veiligheids- en Defensiebeleid (EVDB) en de betrekkingen tussen de EU en de NAVO²,
 - onder verwijzing naar zijn resoluties over het Gemeenschappelijk Buitenlands en Veiligheidsbeleid (voornaamste aspecten en fundamentele keuzen), met name die van 26 september 2002³ en van 23 oktober 2003⁴,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 13 maart 2003 over de EVDB-operatie in de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië⁵,
 - onder verwijzing naar zijn resolutie van 10 april 2003 over de nieuwe Europese veiligheids- en defensiestructuur⁶,
 - gelet op artikel 103, lid 2 van zijn Reglement,
- A. in overweging van het Gemeenschappelijk Optreden van de Raad van 12 juli 2004 en de aankondiging door de Europese Raad van een EVDB-operatie met de codenaam "ALTHEA" in Bosnië en Herzegovina, de eerste militaire missie van de Europese Unie op grotere schaal waaraan door ongeveer 7000 militairen zal worden deelgenomen, dit in vergelijking met eerdere, kleinschaliger missies zoals "Corcordia" (ca. 350 militairen) in FYROM-Macedonië en "Artemis" (ca. 1400 militairen) in Kongo,
- B. van mening dat bij EU-operaties waarbij meer geweld kan worden gebruikt dan het mandaat van de lopende politiemissie van de EU in Bosnië en Herzegovina toestaat, moet worden getracht brede steun onder de bevolking te verkrijgen en moet worden voldaan aan de hoogste normen inzake democratische legitimiteit,
- C. overwegende dat de betrokken partijen er in resolutie 1551 van de VN-Veiligheidsraad (die op 9 juli 2004 is aangenomen) aan worden herinnerd dat zij het Internationaal Tribunaal voor het Voormalige Joegoslavië hun volle medewerking hebben toegezegd om

¹ PB L 252 van 28.7.2004, blz. 10.

² PB C 127 E van 29.5.2003, blz. 579.

³ PB C 273 E van 14.11.2003, blz. 295.

⁴ PB C 82 E van 1.4.2004, blz. 599.

⁵ PB C 61 E van 10.3.2004, blz. 379.

⁶ PB C 64 E van 12.3.2004, blz. 599.

alle door het tribunaal aangeklaagde personen ter berechting uit te leveren,

- D. overwegende dat deze missie¹, die tegen eind 2004 de meeste taken van de door de NAVO geleide SFOR-operatie zal overnemen, door de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties wordt gesteund,
- E. overwegende dat de algemene kosten van deze operatie worden geraamd op € 71,7 miljoen, die conform artikel 28, lid 3 van het Verdrag betreffende de Europese Unie rechtstreeks ten laste komen van de lidstaten en worden beheerd door "ATHENA", het mechanisme dat is ingesteld bij Besluit 2004/197/GBVB van de Raad van 23 februari 2004²,
- F. overwegende dat de veiligheidssituatie in Bosnië en Herzegovina sinds het einde van de oorlog in 1995 aanmerkelijk is verbeterd, maar dat er nog een aantal veiligheidsrisico's bestaan die aandacht vragen, met name die welke verband houden met georganiseerde criminaliteit en corruptie, internationaal terrorisme, onrust onder de burgerbevolking en etnische spanningen,
- G. erop wijzend dat het bestaande fragiele institutionele kader dat is voortgekomen uit de Akkoorden van Dayton van 1995 de staat Bosnië en Herzegovina niet de mogelijkheid biedt de bovenvermelde gevaren effectief en met succes het hoofd te bieden,
- H. er voorts op wijzend dat honderdduizenden vluchtelingen nog steeds niet naar hun woonplaatsen zijn kunnen terugkeren, o.a. omdat grote delen van het grondgebied niet kunnen worden betreden als gevolg van zowel antipersoons- als voertuigmijnen en derhalve buitengewoon onveilig zijn; voorts overwegende dat het ruimen van mijnen een onontbeerlijke voorwaarde is voor economische ontwikkeling en stabiliteit, vooral ten behoeve van het toerisme en de landbouw,
- I. krachtig pleitend voor de sluiting van een vredesovereenkomst tussen Bosnië en zijn buurlanden, waarbij de Akkoorden van Dayton worden herzien en die in de aanloop naar onderhandelingen over het lidmaatschap van de EU leidt tot wederzijds vertrouwen en de sluiting van formele bilaterale samenwerkingsverdragen; erop wijzend dat dergelijke vredesovereenkomsten kunnen worden voorbereid door een internationale conferentie waarop alle landen in de regio, de EU-lidstaten, de VN en de Verenigde Staten zijn vertegenwoordigd,
- J. overwegende dat de onder leiding van de NAVO staande SFOR een sleutelrol heeft gespeeld bij het bewaren van vrede en veiligheid in Bosnië en Herzegovina en heeft bijgedragen aan het handhaven van de stabiliteit en het voorkomen van een nieuwe geweldsuitbarsting,
- K. overwegende dat de NAVO een hoofdkwartier in Sarajevo handhaaft met ca. 250 man militair en burgerpersoneel, waarvan de voornaamste taak de voortzetting van de dialoog van de NAVO met Bosnië en Herzegovina over de defensiehervorming zal zijn en dat met de EU gemeenschappelijke verantwoordelijkheden zal dragen bij

¹ UNSCR 1551 (2004), aangenomen op 9.7.2004.

² PB L 63 van 28.2.2004, blz. 68.

terrorismebestrijdingsacties en bij alle aangelegenheden die het opsporen van gezochte oorlogsmisdadigers betreffen; onderstreept dat de aanhouding en berechting van aangeklaagde oorlogsmisdadigers als toetssteen fungeert voor de geloofwaardigheid van de internationale gemeenschap, van de NAVO en uiteindelijk ook van de Europese Unie, en een onontbeerlijke voorwaarde is voor verdere verzoening,

- L. er met nadruk op wijzend dat de stabilisatie van Bosnië en Herzegovina van enorme betekenis is voor de stabiliteit van de gehele regio en dat de versterking van zijn instellingen een beslissende bijdrage kan leveren tot een regeling voor de nog onopgeloste institutionele en soevereiniteitkwesities in de nabuurlanden,
1. uit zijn voldoening over de nieuwe, gecoördineerde en doelgerichte politiek van de EU ten aanzien van Bosnië en Herzegovina, die o.a. gestalte heeft gekregen in een integrale strategie voor Bosnië en Herzegovina¹, in een nieuw mandaat voor de speciale vertegenwoordiger van de EU², in civiele aspecten zoals het stabilisatie- en associatieproces (SAP) en in communautaire bijstand bij wederopbouw-, ontwikkelings- en stabilisatieprogramma's (CARDS), in de politiemissie van de Europese Unie³ en in de nog te installeren militaire stabilisatiemacht "ALTHEA";
 2. betreurt eens te meer dat het Europees Parlement hierbij niet is betrokken, dat het Verdrag beperkingen stelt aan het recht van het Parlement om te worden geraadpleegd en dat de informatie die wordt verstrekt zo beperkt blijft
 3. betreurt dat is besloten deze missie te financieren uit bijdragen die buiten de gewone begroting van de Europese Unie vallen;
 4. is van mening dat de operatie "ALTHEA" de integrale strategie van de EU voor Bosnië en Herzegovina dient te versterken en het land steun moet bieden op zijn weg naar het uiteindelijke lidmaatschap van de EU; uit tevens zijn voldoening over de verklaringen waaruit blijkt dat dit optreden bedoeld is ter versterking van de plaatselijke ordehandhavingscapaciteit en van de strijd tegen de georganiseerde misdaad, waarbij de verantwoordelijkheid voor de veiligheid geleidelijk aan de plaatselijke gezagsdragers moet worden overgedragen;
 5. spreekt zijn steun uit voor het "stabilisatie- en associatieproces" in Bosnië en Herzegovina, dat een onmisbare leidraad vormt op de weg die dat land naar de EU moet afleggen; betuigt zijn tevredenheid over het nieuwe mandaat van Lord Ashdown, de speciale vertegenwoordiger van de EU, voor de tenuitvoerlegging van het integrale steunpakket voor Bosnië en Herzegovina, maar wijst er nogmaals op dat Bosnië en Herzegovina vooral op zijn eigen inspanningen moet vertrouwen;
 6. uit zijn voldoening over het besluit van de EU om gebruik te maken van NAVO-materiaal en -instrumenten voor de "ALTHEA"-missie, hetgeen een bevestiging vormt van de samenwerking tussen de beide organisaties en waarmee uitvoering wordt gegeven aan de

¹ De integrale strategie voor Bosnië en Herzegovina is uitgestippeld op de zitting van de Raad externe betrekkingen van 14.6.2004 en door de Europese Raad goedgekeurd op 17/18.6.2004, Raad van de EU, 10099/04, Brussel, 15.6.2004.

² Gemeenschappelijk Optreden 2004/569/GBVB van de Raad van 12.7.2004, PB L 252 van 28.7.2004, blz. 7-9.

³ Gemeenschappelijk Optreden 2002/210/GBVB van de Raad van 11.3.2002; PB L 70 van 13.3.2002, blz. 1.

overeenkomst van december 2002 over de toegang van de Unie tot de planning- en commandofaciliteiten van de NAVO ("Berlin Plus");

7. bepleit een zo nauw mogelijke samenwerking tussen de stabilisatiemacht van de EU in Bosnië en Herzegovina en de nog resterende NAVO-presentie in dat land, teneinde een duidelijke afbakening van de taken en verantwoordelijkheden van de beide organisaties te waarborgen;
8. is ingenomen met de handhaving van een NAVO-presentie in Bosnië en van een afzonderlijk NAVO-hoofdkwartier in Sarajevo in het kader van het "Partnerschap voor Vrede"-programma van de NAVO, maar dringt erop aan dat naast de overdracht van de vredesmissie ook de verantwoordelijkheid voor terrorismebestrijdingsoperaties en de arrestatie van oorlogsmisdadigers moet worden overgedragen aan de Europese Unie;
9. pleit ervoor dat de speciale vertegenwoordiger van de EU niet alleen optreedt in nauw overleg met de bevelvoerder van de EU-macht, maar tevens de NAVO uitnodigt zich te laten vertegenwoordigen in de coördinatiegroep van de speciale vertegenwoordiger van de EU, teneinde te zorgen voor coördinatie van en consistentie in het hele scala van EU-activiteiten in Bosnië en Herzegovina;
10. is ingenomen met het voornemen van derde landen om deel te nemen aan de militaire operatie van de EU;
11. is van mening dat deze operatie de gezamenlijke capaciteit voor het plannen en aansturen van Europese militaire operaties op EU-niveau moet versterken met het oog op de ontwikkeling van een civiel/militaire planninggroep van de EU; is ingenomen met het voornemen om het militaire optreden van de EU te koppelen aan andere aspecten van haar rol in Bosnië en Herzegovina, zoals politie-, ontwikkelings- en opleidingstaken;
12. verlangt dat de "ALTHEA"-missie ertoe wordt verplicht de communautaire en internationale wetgeving op het gebied van de mensenrechten na te leven;
13. acht het van belang dat de EU-eenheid als een geïntegreerde politiemacht wordt voorzien van een krachtig "gendarmerie-achtig" element om taken te kunnen vervullen waarvoor militairen doorgaans niet zijn opgeleid en die een gewone politiemacht niet kan uitoefenen, te meer daar de politiemissie van de EU geen uitvoerend mandaat heeft en slechts advies kan geven en de ontwikkelingen kan volgen; onderstreept in dit verband dat er meer werk moet worden gemaakt van de oprichting van een lokale, multi-etnische politiemacht die het vertrouwen geniet van alle gemeenschappen in het land;
14. dringt er zowel bij de militaire en politieke eenheden van de EU als bij de civiele instanties in Bosnië en Herzegovina op aan nauw samen te werken bij het intensief opsporen van oorlogsmisdadigers en de bestrijding van alle vormen van terrorisme;
15. pleit voor voortzetting door de EU-macht van de sinds kort door de SFOR gevolgde methode om een netwerk van kleine militaire teams te midden van de bevolking in "tehuizen" onder te brengen, zodat ze beter van de situatie op de hoogte blijven en er van hun aanwezigheid een afschrikkende werking blijft uitgaan, in weerwil van een troepenreductie van 12.000 tot 7.000 man in juni 2004;

16. onderstreept het belang van een duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden in de commandoketen tussen de bevelhebber van de EU-eenheid in Bosnië en Herzegovina en de operationele bevelvoerder van de EU, d.w.z. DSACEUR (de plaatsvervangend geallieerd opperbevelhebber Europa) van SHAPE; ziet het als een positieve ontwikkeling dat er op het regionale hoofdkwartier van de NAVO te Napels ook een militaire gezagscomponent van de EU wordt geïnstalleerd;
17. verlangt met het oog op de verdere integratie en coördinatie van de civiel/militaire aspecten van de operatie "ALTHEA" door de speciale vertegenwoordiger van de EU op de hoogte te worden gehouden en op gezette tijden te worden geïnformeerd door de voorzitter van het Politiek en Veiligheidscomité (PVC), dat de leiding heeft over de politieke en strategische aspecten van de militaire operatie van de EU;
18. dringt erop aan dat de Commissie buitenlandse zaken van het EP wordt geïnformeerd omtrent de besluitvormingsprocedure die tussen de diverse EU-organen moet worden gevolgd in geval van spontane uitbarstingen van geweld, teneinde situaties te voorkomen zoals die welke zich in maart 2004 in Kosovo hebben voorgedaan; verzoekt de Raad specifieke informatie te verschaffen omtrent de "operationele capaciteit" van de operatie "ALTHEA" en de daarbij te volgen geweldsinstructies ("rules of engagement");
19. spreekt de hoop uit dat de oprichting van een civiel/militaire planninggroep van de EU een belangrijke stap voorwaarts zal zijn bij de evaluatie van de ervaringen die bij de operatie "ALTHEA" worden opgedaan en de lering die daaruit wordt getrokken, zodat de EU voortaan efficiënter kan optreden bij de beheersing van civiel/militaire crises;
20. dringt aan op coördinatie van de informatievergaring en pleit voor de toepassing van een specifiek systeem voor de coördinatie tussen de EU, de NAVO, de Verenigde Staten en andere in de regio actieve partijen van informatiestromen betreffende de waarschijnlijkheid van etnische spanningen;
21. dringt er bij de Raad op aan de rol van de waarnemingsmissie van de EU in Bosnië en Herzegovina nader te definiëren en op te waarderen, zodat deze civiele component kan worden geïntegreerd in de "ALTHEA"-missie;
22. juicht het toe dat na zes maanden een evaluatie van de operatie zal worden opgemaakt en dringt er bij de speciale vertegenwoordiger van de EU en de voorzitter van het PVC op aan naar aanleiding daarvan een verklaring aan het Parlement te doen toekomen;
23. verzoekt de Conferentie van voorzitters van het EP de bevoegde commissie toestemming te verlenen om een onderzoeksmissie naar Bosnië en Herzegovina te sturen, zodat de bereikte resultaten kunnen worden beoordeeld;
24. verzoekt zijn Voorzitter deze resolutie te doen toekomen aan de Raad, aan de Commissie en aan de parlementen van de lidstaten en van derde landen, alsmede aan de parlementen en regeringen van Bosnië en Herzegovina.